

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

Univerzita
Pardubice

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Sociální psychologie

Blok 13 – Mužské a ženské archetypální principy

1. Mužské a ženské archetypální principy

Každý muž a každá žena lze rozdělit do čtyř základních archetypálních principů, kterými je utvářeno.

Naše psychika a naše vztahy ke světu fungují v podobách, které jsou z velké části odvislé od této vnitřní konfigurace a vzájemném rozložení těchto čtyř základních archetypálních principů mužských a ženských.

To, jakým mužem jsme, či jakou ženou jsme, lze popsát pomocí vzájemné kombinace těchto vnitřních sil, jejichž „směs“ působí navenek jako originální člověk s určitými charakteristickými vlastnostmi. Jedná se o dynamicky se projevující kombinaci určitých silných stránek a určitých slabin.

Tyto základní archetypální principy jsou pojmenovány podle vzorů a modelů chování, které máme historicko-kulturně uloženy v našem vědomí a částečně v podvědomí.

Každý muž obsahuje archetypální principy:

- KRÁL
- MILOVNÍK
- VÁLEČNÍK
- LOVEC

Každá žena obsahuje archetypální principy:

- MATKA
- PRINCEZNA
- KNEŽKA
- DĚVKA (v nehanlivém slova smyslu)

Slyšíme-li názvy jednotlivých principů, dozajista se nám vyjevují určité charakteristické modely chování náležející v naší mysli k jednotlivým uvedeným archetypům.

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

Univerzita
Pardubice

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Já muže

- **KRÁL** - dobrý král je silný, pevný, rozhodný, dominantní, cílevědomý, je vůdcem a oporou. Je přirozenou autoritou, je ochotný k vyjednávání a diskuzi, ale raději třímá přehled a rozhodování o svém panství sám. V případě potřeby je neoblomný a pevný.

Král je symbolem moci, vlády a majestátné důstojnosti.

Může mít i stinné stránky, tzn., že je panovačný, tvrdý, přehnaně ambiciozní atd.

- **MILOVNÍK** - je romantik, hezkého nebo přitažlivého zjevu, citlivý, vnímatlivý, orientovaný na životní radovánky, žijící přítomností, má sklon k umění, sytí u žen jejich touhu po něžnosti a romantice, mnohdy připomíná mladého prince.

Milovník je symbolem lásky, citu a romantiky.

- **VÁLEČNÍK** - je statečný, chrabrý, silný často výrazného zjevu. Je obětavý, oddaný a poslušný svému pánu až na smrt. Je tvrdý, dokáže být drsný a nesmlouvavý a nekompromisní.

Válečník je symbolem boje síly a obětavé statečnosti.

- **LOVEC** - je vytrvalý, houževnatý, chytrý, bystrý, trpělivý, strategický, vynalézavý často nenápadného maskovaného zjevu. Dokáže improvizovat, je v pravý čas rozhodný, dokáže být akční i dlouho pasivně vyčkávající na jediný spolehlivý a jistý výstřel.

Lovec je symbolem vytrvalosti houževnatosti a strategie

Archetyp krále může být zároveň vnímán jako archetyp otce.

Archetyp Krále může být v určitém kontextu vnímán jako nadřazený archetypem ostatním.

Král, který nevládne vedle své rozhodnosti a autority také láskou, vytrvalostí, strategií a občas mečem – není-li v pravý čas milovníkem, lovcem či válečníkem, tak nebude dlouho králem.

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

Univerzita
Pardubice

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Já ženy

- **MATKA** – je laskavá, milující, pečující, obětavá, starající se ochranitelská.
Je symbolem **nehynoucí obětavé a pečovatelské lásky** a **symbolem tepla domácího krbu**.
- **PRINCEZNA** – je emotivní, křehká, chce se líbit, je přitažlivá, koketní, pěstuje svůj zevnějšek, chce být středem pozornosti, chce být dobývaná, chce být vysvobozena a ochráněna, potřebuje být opečovávaná.
Je symbolem **fyzické krásy, citlivosti, přitažlivosti** a **zamilovanosti**.
- **KNĚŽKA** – její hlavní předností je intuice, je schopná vnímat jemné nuance, rozpoznat a vycítit skryté věci, schopnost uzdravovat na těle i na duši, někdy z přítomnosti vytušit budoucnost.
Je symbolem **tajemné moci ženy, na kterou muži nedosáhnou, neboť leží mimo jejich potenciál**.
- **DĚVKA** – je vše živočišné a eroticky pudové v ženě, co ji dělá ve vztahu dobrou milenkou. Je sex-symbolem mužových představ, nestydí se za svou tělesnost. Její tělesná sexualita je zdrojem jejího sebevědomí. Je si vědoma této síly ve vztahu k mužskému světu.
Je symbolem **erotické přitažlivosti a živosti a sexuální seberealizace ženy**.

Každý z nás je ve svém pohlaví jedinečnou a neopakovatelnou kombinací zmíněných archetypů, přičemž některé se nás mohou většinově zmocňovat a jiné mohou být utlačeny na úkor jiného archetypu.

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

Univerzita
Pardubice

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Pro ilustraci se tato čtveřice principů rozvrstvuje v pomyslném koláčovém grafu formou čtyř různě velkých kruhových výsečí, z nichž všechny dohromady složí 100%. Ideálem je vzájemné rozložení 25%, kdy každý z archetypů je schopen operativně zesílit na svém podílu dle situačních vztahových a životních potřeb či požadavků.

Postačující však je, když se v rámci osobního růstu a sebepoznávání jedinec dostane k uvědomění si a pojmenování konfigurace či rozložení těchto archetypálních sil v rámci vlastního Já. To znamená, když zjistí, nakolik je např. žena matkou, nakolik je princeznou, nakolik je kněžkou a nakolik „živočišnou děvkou“, a jaký archetyp je zbytnělý na úkor jiných, a jaký by si člověk přál posílit a na úkor kterého. Totéž platí pro muže.

V rámci práce s archetypálními vzorci je důležité, aby člověk uměl operativně, vhodně a přiměřeně reagovat jednotlivými archetypy, aby je uměl aktivně a funkčně zapojit do života a aktuálních životních potřeb

V těchto archetypálních konfiguracích je ukrytá spousta lidských potíží. Prostřednictvím tohoto pomocného schématu se můžou naopak vytvořit strategie osobnostního rozvoje, které jsou i strategiemi, jak tyto potíže překonávat nebo jak jim předcházet.

S uvedenou archetypální rovnicí úspěšně pracují terapeutické směry v párové terapii partnerských potíží.

Výše uvedené pomocné schéma archetypálních principů v našem vnitřním světě skýtá odpovědi, kde se berou nejrůznější postoje či přesvědčení v nás o partnerských vztazích o opačném pohlaví, co ovlivňuje, předurčuje náš vztah k autoritám, k povinnostem a zodpovědnosti. Co vstupuje do toho, zda dokážeme prožívat svět radostně s lehkostí dítěte, či jako velmi závažnou věc hodnou výhradně dospělého přístupu nebo dokážeme-li skloubit vše tak, jak daná situace vyžaduje.

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

Univerzita
Pardubice

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Otázky:

1. Mezi základní archetypy mužského já patří:
 - a) Král, Milovník, Válečník, lovec
 - b) Syn, strýc, bratranec
 - c) Dítě, dospívající, dospělý
2. Mezi základní archetypy ženského já patří
 - a) Manželka, milenka, kamarádka
 - b) Matka, princezna, kněžka, děvka (milenka)
 - c) Rodička, žena v zaměstnání
3. Archetyp lovce ztělesňuje:
 - a) symbol vytrvalosti houževnatosti a strategie
 - b) symbol boje síly a obětavé statečnosti
 - c) symbol moci, vlády a majestátné důstojnosti
4. archetyp matky ztělesňuje:
 - a) symbol erotické přitažlivosti, živosti a sexuální seberealizace ženy
 - b) symbol fyzické krásy, citlivosti, přitažlivosti a zamilovanosti
 - c) symbol nehynoucí obětavé a pečovatelské lásky a symbol tepla domácího krbu

Odpovědi: 1 – a, 2 – b, 3 – a, 4 – c